

مصوبه چهل و پنجمین جلسه هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۱۲/۲۱

بسمه تعالی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال

عنوان استاندارد: (تدوین / بازنگری):

تدوین استاندارد ملی بذر جعفری

تدوین استاندارد ملی بذر جعفری (تاریخ تدوین: ۱۳۹۷/۹/۱۸)
تأیید دبیرخانه هیئت ممیزه و هیئت های امنای سازمان

دفتر هیئت امنای سازمان

تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۸۸، طبقه ۱۰

مصوبه چهل و پنجمین جلسه هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۱۲/۲۱

مقدمه:

اهمیت گیاه یا محصول:

گیاه جعفری (*Petroselinum crispum* L.) یکی از سبزیجات خانواده چتریان است که بومی اروپا بوده و باتوجه به خواص و مصارف فراوانش در مناطق زیادی در دنیا از جمله ایران کشت می‌شود. این گیاه بسته به اندازه، شکل، ضخامت و شدت رنگ برگ دارای سه تیپ رسمی، پیچ و برگ صاف می‌باشد که در ایران بیشتر نوع برگ صاف آن کشت می‌شود. عمده مناطق کشت این گیاه در ایران شهر ری، اصفهان و طبس است.

اهداف مورد نظر:

تدوین استانداردهای مزرعهای و آزمایشگاهی بذر جعفری بر مبنای مستندات و شرایط موجود در داخل کشور.

ضرورت تدوین / بازنگری استاندارد:

با توجه به گسترش و توسعه تولید بذر سبزیجات برگی مانند جعفری، شنلیله، شوید و ... در سال‌های اخیر و از سوی دیگر عدم وجود استاندارد مدون ملی تولید بذر این محصولات از جمله جعفری در کشور، موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال برنامه گواهی محدود را برای کنترل و گواهی بذر سبزیجات برگی از جمله جعفری تهیه و به مرحله اجرا درآورده است. یقیناً یکی از ضروریات اولیه اجرای برنامه کنترل کیفی تولید بذر جعفری در کشور، وجود استاندارد ملی مدون است، از اینرو به منظور فراهم نمودن امکان انجام وظایف قانونی موسسه به بهترین شکل ممکن، تدوین استاندارد بذر جعفری در دستور کار قرار گرفته است.

تدوین استاندارد ملی بذر جعفری (تاریخ تدوین: ۱۳۹۷/۹/۱۸)
نایب دبیر خانه هیئت ممیزه و هیئت های امنای سازمان

دفتر هیئت امنای سازمان

تحقیقات و آموزش کشاورزی

مصوبه چهل و پنجمین جلسه هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۱۲/۲۱

طبقات بذری:

طبقه بذری پیش پایه (Pre-basic):

بذر پیش پایه، به بذر حاصل از طبقه بذری پرورش ۲ گفته می شود. این بذر، هسته اولیه تولید بذر برای طبقه مادری بوده و استانداردهای مزرعه‌ای و آزمایشگاهی که برای بذور این طبقه اعمال می شود نسبت به طبقات بذری پایین تر (طبقات پایه و گواهی شده) سختگیرانه تر است.

طبقه بذری پایه (Basic):

طبقه بذری حاصل از کشت بذر پیش پایه است که برای تولید بذر گواهی شده به کار می رود. استانداردهای مزرعه‌ای و آزمایشگاهی که برای بذور این طبقه اعمال می شود نسبت به طبقه بذری پایین تر (طبقه گواهی شده) سختگیرانه تر است.

طبقه بذری گواهی شده:

بذر حاصل از کشت طبقه بذری پایه است که برای تولید محصول تجاری در اختیار کشاورزان قرار داده می شود. این طبقه به عنوان محصول نهایی برنامه گواهی بذر در نظر گرفته می شود.

تدوین استاندارد ملی بذر جعفری (تاریخ تدوین: ۱۳۹۷/۹/۱۸)
تایید دبیرخانه هیئت ممیزه و هیئت های امنای سازمان

دفتر هیئت امنای سازمان

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مصوبه چهل و پنجمین جلسه هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۱۲/۲۱

تعاریف:

تناوب: به ترتیب خاص کاشت محصولات و نیز آیش در یک قطعه زمین گفته می‌شود.

ایزولاسیون: فاصله مزرعه تولید بذر از سایر مزارع و یا گونه‌های گیاهی که امکان تلاقی و بروز اختلاط ژنتیکی و با امکان انتقال بیماری مشترک را سبب شود (جهت حفظ خلوص ژنتیکی و حفظ سلامت بذر).

بذر خالص: بذرهای یک گونه مشخص در نمونه مورد آزمون که بیشترین حجم میزان بذری را به خود اختصاص داده و شامل تمام ارقام زراعی آن گونه می‌باشد. بذر خالص علاوه بر بذور سالم و رسیده، شامل بذرهای ریز، لاغر، نارس، چروکیده و جوانه‌زده نیز می‌باشد. همچنین قطعات شکسته بذر که بزرگتر از نصف اندازه بذر اصلی باشند نیز جزو بذر خالص محسوب می‌گردند.

درصد جوانه‌زنی: به درصد بذر جوانه‌زده در نمونه مورد تجزیه گفته می‌شود که تحت شرایط مشخص و کنترل شده آزمایشگاهی و پس از طی زمان معین جوانه زده است. این کمیت معرف قابلیت بذر در ایجاد گیاه عادی تحت شرایط مناسب محیط خاک می‌باشد.

تدوین استاندارد ملی بذر جعفری (تاریخ تدوین: ۱۳۹۷/۹/۱۸)
تایید دبیرخانه هیئت ممیزه و هیئت امنای سازمان

معموبه چهل و پنجمین جلسه هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۱۲/۲۱

جدول ۱- استاندارد مزرعه تولید بذر جعفری

طبقات بذری					
کودامی شده	پایه	بیش پایه	استانداردهای مزرعه		
۱	۲	۲	تناوب (حداقل سال)*		
۳۰۰	۴۰۰	۴۰۰	ایزولاسیون (حداقل متر)***		
۷/۸۰۰۰	۷/۸۰۰۰	۰	سایر ارقام و خارج از تب (حداکثر تعداد بوته)		
۷/۵۰۰۰	۷/۵۰۰۰	۰	سایر محصولات (حداکثر تعداد بوته)		
-	-	-	عالمهای مرز***		
۵/۸۰۰۰	۷/۸۰۰۰	۷/۸۰۰۰	فازها	بیماری‌های بذرزاد (حداکثر تعداد بوته)	
-	-	-	پروکاربوته‌ها		
-	-	-	ویروس‌ها		

* تناوب از خانواده چتریان می‌باشد.
 ** فاصله ایزولاسیون مورد نظر، از گیاهان خانواده چتریان بوده و در مزارع تولید بذر جعفری که از یک اکوتیب باشند، فاصله ۳ متر کافی است.
 *** توصیه فنی پاک‌بودن مزرعه از علفهای مرز به ویژه گیاهان خانواده چتریان و امکان بازرسی مزرعه به سهولت می‌باشد.
 مزارع بذری در کلیه طبقات باید عاری از آفات و بیماری‌های قرنطینه‌ای باشد (استناد به سازمان حفظ نباتات).

نویسن استاندارد ملی بذر جعفری (تاریخ تدوین: ۱۳۹۷/۹/۱۸)
 تأیید دبیرخانه هیئت ممیوه و هیئت های امنای سازمان

دفتر هیئت امنای سازمان
 تحقیقات و آموزش کشاورزی

مصوبه جهل و پنجمین جلسه هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۱۲/۲۱

جدول ۲- استاندارد آزمایشگاه بذر جعفری

طبقات بذری		
کوامی شده	پایه	پیش پایه
۹۶	۹۷	۹۷
۴	۲	۲
۶	۲	۰
۶	۲	۰
۶۵	۶۵	۶۵
۷	۷	۷
-	-	-

استانداردهای آزمایشگاه	تعداد در ۴۰ گرم بذر
حداقل بذر خالص (درصد)	حداقل بذر علف‌های هرز در نمونه کاری (تعداد در ۴۰ گرم بذر)
حداکثر مواد جامد (درصد)	حداکثر بذر سایر محصولات در نمونه کاری (تعداد در ۴۰ گرم بذر)
حداکثر درصد چوبه زنی استاندارد	حداکثر بذر علف‌های هرز در نمونه کاری (تعداد در ۴۰ گرم بذر)
حداکثر درصد رطوبت	حداکثر درصد چوبه زنی استاندارد
بیماری های بذر زاد	حداکثر درصد رطوبت

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه جهل و پنجمین جلسه هیئت امنای

تصویب استاندارد ملی بذر جعفری (تاریخ تدوین: ۱۳۹۷/۹/۱۸)
تأیید دبیرخانه هیئت مصوبه و هیئت های امنای سازمان